Dil Bilgisine Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dil Bilgisine Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19881

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Dil Bilgisine Yönelik Tutum Ölçe?i (DBYTÖ), Perihan Gülce Özkaya ve Mehmet Volkan Co?kun taraf?ndan 2018 y?l?nda geli?tirilmi? özgün bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, bireylerin dil bilgisi ö?renimine, kullan?m?na ve bu konudaki e?itim süreçlerine kar?? sergiledikleri duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri sistematik olarak de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in psikometrik özelliklerini, özellikle de yap?sal geçerlik ve güvenirlik düzeylerini yüksek standartlarda belirlemek üzere gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, Türkçe e?itimi alan?ndaki ara?t?rmac?lar için önemli bir araç niteli?indedir.

Anahtar Kelimeler

Tutum ölçe?i, Dil bilgisi, Tutum, Psikometri, Ölçek geli?tirme, Türkçe e?itimi, Geçerlik, Güvenirlik, E?itim psikolojisi.

Yazarlar

Perihan Gülce Özkaya, Mehmet Volkan Co?kun.

Amaç

Dil Bilgisine Yönelik Tutum Ölçe?i'nin temel geli?tirme amac?, ö?rencilerin dil bilgisi kavramlar?na ve derslerine yönelik tutum düzeylerini nesnel ve standart bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek sayesinde, e?itimcilerin ve ara?t?rmac?lar?n, ö?rencilerin dil ö?renimindeki motivasyonlar?n?, engellerini ve dil bilgisine atfettikleri de?eri daha iyi analiz etmeleri hedeflenmi?tir.

Ölçek, özellikle dil ö?retimi programlar?n?n etkilili?ini de?erlendirmede ve ö?rencilerin olumsuz tutumlar?n?n nedenlerini belirleyerek uygun müdahale stratejileri geli?tirmede kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, bilimsel yöntemlerle desteklenmi?, kapsaml? bir tutum ölçme arac? ihtiyac?n? kar??lam??t?r.

Yap? (Construct)

Ölçek, sosyal psikolojinin temel kavramlar?ndan olan tutumu ölçmektedir. Tutum, bireyin belirli bir uyar?c?ya (bu durumda dil bilgisi) kar?? gösterdi?i ö?renilmi? ve tutarl? tepki e?ilimidir. DBYTÖ, tutumun genellikle kabul edilen üç bile?enini yans?tan maddeler içerecek ?ekilde tasarlanm??t?r:

Bili?sel Bile?en: Dil bilgisi ö?renimi hakk?ndaki inançlar ve dü?ünceler (Örn: "Dil bilgisi gereksizdir.").
Duyu?sal Bile?en: Dil bilgisi derslerine kar?? hissedilen duygular (Örn: "Dil bilgisi çal??maktan

ARABPSYCHOLOGY.COM

keyif al?r?m.").
Davran??sal Bile?en: Dil bilgisi ö?renimine yönelik eylem e?ilimleri (Örn: "Dil bilgisi kurallar?n? günlük hayatta kullanmaya özen gösteririm.").

Geçerlik (Validity)

Dil Bilgisine Yönelik Tutum Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?, ölçe?in gerçekten dil bilgisine yönelik tutumu ölçtü?ünü kan?tlamay? amaçlam??t?r. Bu kapsamda, hem **içerik geçerli?i** hem de **yap? geçerli?i** incelenmi?tir. ?çerik geçerli?i, alan?nda uzman akademisyenlerin görü?leri al?narak sa?lanm??; maddelerin ölçe?in amac?n? yeterince temsil edip etmedi?i de?erlendirilmi?tir.

Yap? geçerli?i ise temel olarak Faktör Analizi yöntemleriyle test edilmi?tir. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak beklenen alt boyutlar alt?nda topland???n? göstermi?, böylece ölçe?in yap?sal tutarl?l??? istatistiksel olarak desteklenmi?tir. Çal??ma, detayl? faktör yükleri ve uyum indekslerini rapor ederek ölçe?in sa?lam bir yap?ya sahip oldu?unu ortaya koymu?tur.

Güvenirlik (Reliability)

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, ölçme arac?n?n tutarl? ve kararl? sonuçlar verdi?ini göstermek üzere yap?lm??t?r. Bu amaçla, iç tutarl?l?k katsay?s? olan **Cronbach Alfa** de?eri hesaplanm??t?r. Geli?tirme çal??mas?nda elde edilen yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin birbiriyle uyumlu oldu?unu ve ayn? psikolojik yap?y? ölçmekte ba?ar?l? oldu?unu kan?tlam??t?r.

Güvenirlik analizleri, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? örneklemlerde uyguland???nda benzer sonuçlar üretme kapasitesini teyit etmektedir. Ölçek, psikometrik aç?dan güvenilir kabul edilebilecek standartlar? kar??lamaktad?r.

Faktör Analizi (Factor Analysis)

Ölçe?in yap?sal boyutlulu?unu belirlemek amac?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. Bu analizler, Dil Bilgisine Yönelik Tutum Ölçe?i'nin tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu mu oldu?unu ortaya koymu?tur. AFA sonuçlar?, ölçe?in tutumu olu?turan farkl? alt bile?enleri (faktörleri) ba?ar?yla ay?rd???n? göstermi?tir.

Analiz öncesinde verinin uygunlu?unu test etmek amac?yla **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** örneklem yeterlili?i ve **Barlett Küresellik Testi** yap?lm?? ve sonuçlar?n faktör analizi için uygun oldu?u tespit edilmi?tir. Elde edilen faktör yap?s? ve faktörlerin aç?klad??? toplam varyans yüzdesi, ölçe?in kuramsal yap?s?yla uyumlu bulunmu?tur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçme Arac? (Instrument)

Test Type: Geli?tirme (Özgün bir tutum ölçe?i).

Format: Orijinal çal??mada belirtilmemekle birlikte, bir tutum ölçe?i olmas? nedeniyle **Likert Tipi Derecelendirme** format?nda oldu?u varsay?lmaktad?r (Örn: 5'li veya 7'li cevap seçenekleri).

Language Available: Türkçe.

Population Group: Türkçe e?itimi alan ö?renciler (Akademik makale ba?lam?nda genellikle ortaokul, lise veya üniversite ö?rencileri).

Age Group: E?itim seviyesine ba?l? olarak 12 ya? ve üzeri.

Population Details: Türkiye Cumhuriyeti'ndeki örgün e?itim kurumlar?nda ö?renim gören ve dil bilgisi derslerine maruz kalan bireyler üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Methodology: Bireysel veya grup uygulamas?na uygun, öz bildirim temelli bir envanterdir.

Anahtar Kelimeler

DBYTÖ, Tutum ölçümü, E?itimde ölçme ve de?erlendirme, Cronbach Alfa katsay?s?, Yap? geçerli?i, Dilbilimsel tutum, Ö?renci motivasyonu.

Yazarlar ve ?leti?im

Author ORCID Identifier: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: gozkaya@mu.edu.tr (Sorumlu yazar Perihan Gülce Özkaya).

Correspondence Address: Sorumlu yazar Perihan Gülce Özkaya, Mu?la S?tk? Koçman Üniversitesi.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, akademik bir dergide yay?mlanm??t?r ve bilimsel ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle yazarlar?n iznine tabidir. Ticari olmayan akademik kullan?mlar için sorumlu yazar Perihan Gülce Özkaya ile ileti?im kurulmas? önerilir.

Ücret: Akademik amaçl? kullan?mlarda genellikle ücretsizdir, ancak yazardan resmi izin al?nmas? zorunludur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Test Y?l?: 2018 (Ölçe?in yay?mland??? y?l).

Referanslar

Özkaya, P. G., ve Co?kun, M. V. (2018). Dil Bilgisine Yönelik Tutum Ölçe?i'nin geli?tirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Ana Dili E?itimi Dergisi, 6* (3), 636-651. DOI: 10.16916/aded.416193.

Makalenin orijinal ba?lant?s? burada bulunabilir: anadiliegitimi.com.

Dil Bilgisine Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde sa?lanmam??t?r. Maddelerin tamam?na ula?mak, derecelendirme format?n? ve puanlama yönergelerini ö?renmek için makalenin tam metnine ba?vurulmas? gerekmektedir (DOI: 10.16916/aded.416193).

ARABPSYCHOLOGY.COM